

NAŠ GLAS

DELAMARIS IZOLA

INTERNA IZDAJA

LETO XVII

IZOLA, JUNIJ 1975

ST. 4

Sergej Krajger pri nas

V našem TOZD Iris je bil na obisku tovariš Sergej Krajger. Predstavniki naših TOZD, glavni direktor ter pomočnik direktorja in predstavniki samoupravnih in družbeno-političnih organizacij OZD in TOZD so se z njim pogovarjali o delu naše OZD.

Uvodno besedo je imel predsednik skupščine občine Jože Bo-

nosti glede na položaj, ki ga zavzema v industriji ter o težavah v TOZD Iris. Direktor TOZD Pločevinka dipl. inž. Robert Primožič je orisal uspešen razvoj Pločevinke, kar je plod nenehnega sodelovanja vseh vodilnih v samem TOZD.

Tov. Sergej Krajger je že bil na obisku v Delamarisu pred 10

smo premalo skrbeli za razvoj izdelkov.

Pripomnil je, da se je naš kombinat od takrat organizacijsko

sla samoupravnega sistema in delegatskih razmerij. Prav tako je poudaril, da moramo začeti razvijati močne strokovne službe, ki bodo delale na razvoju posameznih proizvodov, ker nas bodo v nasprotnem primeru močno prehiteli druge prehranske industrije.

Glede na združevanje naše organizacije v HP je tov. Sergej

Sergej Krajger pred tovarno

Sergej Krajger se pozdravlja z našim predsednikom CDS

V tovarni

lje, ki je prikazal stanje v občini. Besedo je nato povzel naš glavni direktor, ki je orisal položaj naše OZD. O uveljavljanju ustavnih določil v naši OZD je poročal Marjan Piško.

O stanju v naši organizaciji so govorili še Tomaž Pavletič, Marjan Prelaz in Ivan Baričič.

Govorili so o pozitivnem in negativnem delu v naši OZD, zakaj je Argo tako dezinvestiran, zakaj se daje ribištvo premalo pozor-

leti, še prej pa leta 1958, to je sedaj že 17 let. Zato pozna položaj Delamarisa in kje so njegove slabosti. Se se je spominjal, da je bila Argo juha leta 1958 na višku slave, potem pa nikoli več, ker nas je presegla Podravka. Dobro se je spominjal besed pokojnega direktorja Franca Kara, ki je ob njegovem obisku dejal za proizvod juhe: Prešli so nas. Tu je po njegovem mnenju vzrok za dezinvestiran Argo, ker

spremenil, saj je sedaj organiziran v TOZD. Ob sprejemanju ukrepov bi morali vztrajati, tako da bodo urejene samo tako in nič drugače. Oklevanje nam pri organiziranju in delu ne bo nič pomagalo.

Opozoril je, da je bilo na sestanku le malo žensk, kljub temu, da je po besedah tov. Marjana Piška precej žensk v naši OZD. Zato se moramo pri svojem delu bolj opirati na delavke, na tiste, ki neposredno delajo s stroji. Le tako bomo dosegli res pravo povezavo med vodilnimi in delavci. Brez te povezave bo vse ostalo le na papirju, nikoli pa ta delavec ne bo občutil smi-

Krajger omenil, da bi morali bolj skrbeti za združevanje s surovinsko bazo. Spet je poudarjal, da bi morali proizvajalca bolj vključiti v samoupravno dogajanje, da ne bodo samo čakali na osebni dohodek, ampak da bodo tudi čutili, kako ta dohodek nastaja, da bodo vsi enako vključeni v proces proizvodnje in razdelitve.

Ker mu je direktor TOZD Riba omenil problem kanonskih sredstev, je Sergej Krajger rekel, da bodo ta problem še enkrat preučili ter nato dali pojasnilo.

Razgovor je zaključil glavni direktor, ki se je gostu zahvalil za obisk.

Albina Skapin

Bogdan inž. Golob pozdravlja navzoče

Finančno poročilo

Poslovanje prvega tromesečja leta 1975 smo zaključili z izgubo 4.194.000 din.

Neugoden rezultat je posledica zelo nizke prodaje na domačem in tujem trgu. V primerjavi s planom prodaje smo dosegli na domačem trgu 64 %, v izvozu 56 odstotkov, celoten dohodek znaša 72 % planiranega. Ta primerjava je izračunana na tekoči plan, ki bi moral znašati za eno tromesečje 25 %. Fiksni stroški so dosegli planirane in so zato preslegli premalo doseženo kritje iz prodaje. Dosežena realizacija in primerjava s planom in istim obdobjem lanskega leta je razvidna iz spodaj navedene tabele:

sile v notranje varčevanje in gospodarjenje. Rezultat prvega tromesečja v našem podjetju ni merilo za celoletno poslovanje, ker je že iz preteklih let znano, da je to vedno najslabše obdobje, vendar je znak, da je treba ukrepati. Zaradi tega so bile sprejete akcije za doseglo maksimalne prodaje na domačem trgu, za povečanje izvoza in raziskavo trga v deželah v razvoju. Cilj akcije je doseči planirani celotni dohodek. S pomočjo zunanjih institucij je bil v podjetju izdelan tudi preventivni razvojni sanacijski program, ki predvideva ureditev celotnega poslovanja in razvoj podjetja za dobo naslednjih treh

Elementi dohodka	Plan	v 000 din		
		1975	1974	% plana Index 75/74
Realizacija domači trg	304.465	49.865	45.210	16 110
Realizacija izvoz	136.069	18.506	30.050	14 62
Sveža riba	50.050	12.168	8.710	24 140
Interna realizacija	100.456	26.962	13.834	27 195
Ostala realizacija	—	1.292	1.855	— 70
Celotni dohodek	591.040	108.793	99.659	18 109
Izdelavni material	496.072	92.705	84.582	19 110
Izredni izdatki	—	778	830	— 94
Amortizacija	6.000	1.535	1.144	26 134
Porabljena sredstva	502.072	95.018	86.556	19 110
Dohodek	88.968	13.775	13.103	15 105
Pogodbene obveznosti	10.600	2.517	1.621	24 155
Zakonske obveznosti	7.450	2.318	1.148	31 202
Osebnih dohodki	63.054	13.134	11.537	21 114
Vkalkulirani del dohodka	81.104	17.969	14.306	22 126
Ostane dohodka	7.864	-4.194	-1.203	— 349

Težave na trgu in nizka prodaja v prvih treh mesecih so glavni, toda ne edini vzrok za slab finančni uspeh podjetja. Težko, lahko bi rekli nemogoče, je vplivati na zunanje in splošne gospodarske tokove, ki so prizadeli tudi nas, morali pa bi usmeriti vse

let. Uspeh sprejetih akcij, predvsem v zvezi s prodajo bi pomenil zmanjšanje zalog, povečanje likvidnih sredstev, lažja pot do investiranja, skratka pomenil bi rešitev mnogih problemov, ki danes tarejo našo delovno organizacijo.

Marija Kenda

Kako je z zalogami?

Zaloge v podjetju so tako narasle, da je CDS zahteval od prodajnega sektorja poročilo o stanju na trgu.

Kako je sedaj, sem povprašala Ivana Baričiča, v. d. direktorja TOZD Iris, kjer nastajajo zaloge (ribje konzerve), Borisa Grebenca, direktorja prodajnega sektorja in Taneta Jeliča, direktorja FRS.

Ivan inž. Baričič mi je odgovoril na naslednje postavljeno vprašanje: »Postavljeni ste pred dejstvo, koliko proizvajati in kaj, kako na ta način izpolniti plan in realizacijo, zakaj sploh proizvajati, če so v skladiščih tako ogromne količine neprodanih ribjih konzerv?«

»Letni plan znaša 11.123 ton, dosegli pa smo 3131 ton do konca aprila, kar je 28,6 %. Tako smo že sedaj pod planom. To pa največ zaradi slabe proizvodnje v januarju, ko smo morali predelovati papalino namesto skuše, tako je bila storilnost manjša.

V marcu se je proizvodnja dvignila, prodaja je bila majhna, tako da so zaloge močno narasle. Prisiljeni smo bili iskati skladiščne prostore tudi izven podjetja.

Prodajni sektor sedaj od nas zahteva, da proizvajamo izdelke, ki se na trgu boljše prodajajo. Torej smo sedaj pred dilemo. Plan, ki je bil postavljen za proizvodnjo proizvodnih standardnih izdelkov bo tako težko izpolnjen.

Na to proizvodnjo so bile planirani tudi ostali plani npr. Pločevinka, finančni plan, investicije ...

Ker izgleda, da se teh zalog ne bomo tako kmalu rešili, smo prisiljeni izdelovati take izdelke, ti pa se šele uvajajo in take, kjer se porabi več delovne sile (dressing, okrogla antipasta).

V takem primeru ne moremo reči, kako bo z izpolnitvijo plana, ker smo že sedaj pod planom, ravno tako tudi ne, kako bo z doseglo finančnega plana. Na usklajevalnem sestanku med proizvodnjo in prodajo je bilo dogovorjeno, da se proizvaja izdelke, katere bodo lahko plasirali na trgu. S tem bo naša proizvodnja znašala le 6,2 % letnega plana, namesto 8,4 %, kot je predvideno. To velja sedaj le za mesec junij. Upam pa, da bo kljub vsemu proizvodnja le večja.

Boris Grebenc, direktor prodajnega sektorja. »Kako je s prodajo izdelov, stanje na trgu, vaše pričakovanje v prihodnjih mesecih?«

Odras krize v gospodarstvu je prizadel tudi OZD Delamaris in prinesel občutne negativne posledice, ki se odražajo pri prodaji naših izdelkov. Za razliko od prejšnjih let, ko smo bili prisotni pri določenih konjunkturalnih fazah, preživljamo letos težave, ki pa so se pričele že v zadnjih mesecih prejšnjega leta. Te težave vplivajo na prodajo na domačem in tujem tržišču.

Padec prodaje ribjih konzerv na domačem trgu je posledica svetovne krize. Ker tudi drugi proizvajalci niso uspeli prodati svojih izdelkov na tujih tržiščih, so pritisnili na domače tržišče. Splošna nelikvidnost pa se odraža pri prodaji našega blaga tudi v tem, da kupci kupujejo manjše količine in to le za trenutne potrebe tržišča.

Naša OZD, pa tudi ostali proizvajalci ribjih konzerv v Jugoslaviji smo v pričakovanju skorajšnje normalizacije prodaje naše konkurence (Japonska, Španija, Maroko) vztrajali na visokih cenah, ki so odstopale tudi do 25 % od tržnih cen. Tako so zaloge ribjih konzerv rasle in v aprilu pri vseh proizvajalcih dosegle vrhunec. Naša zaloga ribjih konzerv je tako porasla v aprilu na 120.000 kartonov, kar predstavlja trikratno povečanje normalne zaloge.

Zaradi takega položaja smo v začetku aprila začeli v prodajnem sektorju izvajati akcijo, katere cilj je bil - čimprej normalizirati naše poslovanje.

Po preteku drugega meseca izvajanja te akcije ugotavljam naslednje:

— Prodaja na domačem trgu je zadovoljiva, saj je znašala v aprilu in maju toliko, kot v I. tromesečju;

— izvoz je zaživel in to predvsem na konvertibilno tržišče. Seveda smo morali popraviti cene, tako da so sedaj na ravni cen ostalih proizvajalcev ribjih konzerv, to je naše konkurence;

— skupna realizacija vseh treh oblik prodaje — domači trg, izvoz in prodaja sveže ribe je v zadnjih dveh mesecih zadovoljiva, vendar v tej krizni situaciji izpada iz I. tromesečja ne bo mogoče nadomestiti, niti do konca leta.

V to prodajno akcijo so delavci iz prodajnega sektorja vložili veliko naporov. Mislim pa,

da tudi ob takih naporih ne bomo dosegli pozitivnega rezultata, če ne bodo sodelovale vse TOZD in samoupravne skupnosti. Naš končni cilj mora biti obrnjen na tržišče, saj je od tega odvisen obstoj in napredek Delamarisa.

Tane Jelič — direktor finančno računskega sektorja. »Kakšne finančne rezultate pričakujete, glede na zmanjšane cene izdelkov in na zmanjšano prodajo nasploh. Ali se plačuje od zalog kakšne obveznosti, razen skladiščnih prostorov?«

Znižanje cen bo bistveno vplivalo na naš rezultat. Nismo pa napravili izračuna, ker to ni linearno znižanje, ampak samo ena od možnosti za večjo prodajo. Pričakujem, da nam ta akcija ne bo prinesla izgube, izgubili pa bomo planirani dobiček.

Tromesečna izguba je nastala zaradi premajhne prodaje. Če bi bila prodaja na nivoju plana, bi se izguba ne pojavila, ker so bili drugi stroški na nivoju planiranih.

Prodaja v II. tromesečju je večja kot v prvem, seveda z znižanjem cen, tudi sedaj finančni rezultat ne bo ugoden.

Če bomo še v juniju dosegli tako prodajo, kot pričakujemo, bomo polletje zaključili z izgubo, vendar z izgubo, ki je nastala v prvem tromesečju in jo s prodajo v II. tromesečju ne bomo mogli popraviti.

Zaradi visokih zalog se podjetje nahaja v težkem finančnem položaju zaradi same likvidnosti. Ker imamo velike zaloge (tako nimanimo denarnih sredstev za nakup reprodukcijskega materiala) moramo najemati kratkoročne kredite:

— katere težko dobimo,

— plačujemo nanje visoke obresti,

— tako še bolj bremenimo že itak slab finančni rezultat.

Slab finančni rezultat bo otežkočal dvig osebnih dohodkov. Ker imamo slabe poslovne rezultate, imamo tudi manjšo možnost povečanja OD, ker če nimaš sredstev, jih ne moreš deliti. Zato se moramo vsi boriti za dohodek in s tem za povečanje osebnega dohodka in za kritje drugih potreb. VEČ BI MORALI PROIZVAJATI, VEČ PRODAJATI IN OB TEM MANJ POTROSITI.

Upam, da se bodo cene izdelkom, ki so sedaj linearno znižane, čimprej povečale. Naša prodajna služba že pripravlja ustrezen predlog povečanja cen izdelkom, glede na močno povečanje cen surovine. A. Škapin

Sergej Krajger ob prihodu v Iris

Degustacija

Opuščeno prakso degustacij naših proizvodov in proizvodov konkurence, je razvoj ponovno vključil v program svojega dela.

Degustacije so pomemben doprinos k oceni kvalitete in odločanju o perspektivi naših proizvodov v primerjavi s proizvodi drugih proizvajalcev. Istočasno pa smatramo, da je to eden od načinov informiranja celotnega kolektiva o programu dela razvoja. Omeniti moramo, da bomo k degustacijam skušali pritegniti čimveč članov kolektiva tudi iz neposredne proizvodnje, saj bomo iz širšega kroga sodelavcev lažje izbrali strokovno ekipo degustatorjev.

Z delom na tem področju smo že začeli. Skupina slučajno izbranih degustatorjev, članov našega kolektiva, je v četrtek, 3. aprila v menzi TOZD Argo ocenjevala kvaliteto naših juh in jih primerjala z juhama Knorr, Maggi in Podravka.

Degustatorjem smo ponudili v preizkušnjo naslednje juhe: goveja juha, goveja juha s testenami, kokošja juha, kokošja juha s testenami in dodatke jedem. Ločeno od teh pa so ocenjevalci degustirali tudi naš instant bujon za avtomate.

Glede na to, da degustatorji predhodno niso bili testirani in selekcionirani na podlagi izločilnih testov, smo morali anketni list za organoleptično oceno kvalitete juh tem ustrezno pripraviti. V prvem delu smo morali dati oceno izgleda, vonja, okusa in slanosti izraženo v treh stopnjah, od katerih je bila ena popolnoma pozitivnega značaja, ena popolnoma negativnega značaja, tretja možnost pa je dopuščala združevanje ocene z rahlo pozitivnim in rahlo negativnim odtenkom. V drugem delu pa so morali, ne glede na prejšnje konkretne ocene, po splošnem vtisu rangirati (običajno štiri vzorce), oziroma razvrstiti po padajoči kvaliteti, kar smo naknadno poimenovali za mestno oceno. Po

kasnejšem pregledu anketnih listov oziroma analizi, smo ugotovili, da sta se oceni iz hedonske skale in mestne ocene proti pričakovanju zelo dobro skladali, kar potrjuje resno prizadevnost izbranih degustatorjev. Ta skladnost in dejstvo, da je bilo le 3 do 5 % delno nepravilno izpolnenih anketnih listov, potrjujejo ugodno počutje degustatorjev in dobro organizacijo same akcije, ki je za tak uspeh primarnega pomena.

Rezultate ankete bomo zaradi preglednosti podali v naslednjih dveh anketah:

UVRSTITEV PO HEDONSKI SKALI

	goveji briket	kokošji briket	goveja s test.	kokošja s test.	dodatki jedem
Podravka	3	4	—	2	3
Delamaris	1, 2*	1, 3*	1	1	1-2
Knorr	4	5	2	4	4
Maggi	5	2	—	3	—
EVO	—	—	—	—	2-1

* domača goveja juha
** domača kokošja juha

UVRSTITEV GLEDE NA MESTNE OCENE

	goveji briket	kokošji briket	goveja s test.	kokošja s test.	dodatki jedem
Podravka	3	4	—	3	3
Delamaris	1, 2*	1, 3*	1	1	1
Knorr	4	5	2	4	4
Maggi	5	2	—	2	—
EVO	—	—	—	—	2

* domača goveja juha
** domača kokošja juha

Izid degustacije je morda presenetljiv, vendar je dejstvo, da so naše juhe osvojile večino prvih mest. Zavedati se moramo, da so na tak rezultat vplivale tudi subjektivne okoliščine, vendar menimo, da te pri končni uvrstitvi niso bile odločilne.

Silvo Šik

Nagrade sindikalistom

V gledališki dvorani v Kopru je bila podelitev priznanj zaslužnim sindikalnim delavcem. Iz naše OZD so dobili priznanja — srebrni znak sindikatov: Marjan Prelaz, Andrej Stres, Branko Sila in Savo Kapelj.

Marjan Prelaz, eden od nagrajenih sindikalnih delavcev

Vse navzoče je pozdravil Tihomil Javoršek, predsednik obalnega sindikalnega sveta, ki je poudaril pomen teh priznanj prav ob 30-letnici osvoboditve in zmage nad fašizmom, 25-letnici samoupravljanja in 30-letnici enotnih jugoslovanskih sindikatov.

Priznanje — srebrni znak sindikatov — bomo podelili tovarišem, ki so si prizadevali pri delu sindikatov in tudi mnogo doprinesli k uveljavljanju in razvijanju sindikata v družbeno političnem življenju.

Tihomil Javoršek je končal svoj pozdrav z besedami: »Dovolite, da vam vsem skupaj pri srčno in iskreno čestitam v imenu kraško-obalnega sveta zveze sindikatov z željo, da bi še v naprej uspešno in prizadevno delovali in krepili zvezo sindikatov v pogojih uveljavljanja samoupravnih odnosov in delegatskega sistema, kjer so sindikati dobili še zahtevnejše in odgovornejše naloge.«

Tovarišem Marjanu Prelazu, Andreju Stresu, Branku Sila in Savu Kaplju, naše iskrene čestit-

Branko Sila

Andrej Stres

ke in še obilo uspeha v njihovem prizadevanju in družbeno-političnem delu. Albina Skapin

O stanovanjskih problemih

Novi stanovanjski referent Anton Medved (sicer naš upokojen delavec) je pričel z delom na osnovni izkušnji, ki si jih je pridobil v enem letu na stanovanjskem solidarnostnem skladu.

Postavili smo mu nekaj vprašanj:

Kakšna je bilanca potreb po stanovanjih?

Se vedno imamo v evidenci 152 prošenj za stanovanja.

Kakšna je potreba po kreditih, ko vemo, da je bilo razdeljenih samo 30 milijonov med 12 članov kolektiva?

Za adaptacijo imamo 47 prošenj, kar bi znašalo približno 130 milijonov, za novogradnjo pa še približno 60 milijonov, kar znaša skupaj 180 milijonov, katere bi morali imeti na razpolago takoj sedaj, ker se bodo potrebe glede na nove cene in nove prilice povečale. Tako porazno bilanco potreb pa imamo, ker ni denarja in ker je bil ta referat precej časa v glavnem nezaseden.

Kako je s solidarnostnim skladom?

Solidarnostni sklad bo reševal naše stanovanjske probleme skupaj z nami, ker odvajamo precejšnja sredstva v ta sklad. Letos je razvidno, da bodo dobili stanovanja štirje člani naše OZD. Seveda je to za naše potrebe le kaplja v morje.

Del sredstev obalnega solidarnostnega sklada gre tudi za pomoč Kozjanskemu. Kakšen je ta del?

Sredstva za pomoč Kozjanskemu se dajejo kot posojilo. V letu 1974 smo dali sredstva v višini 450 tisoč N din, za leto 1975 pa je predvideno 750 tisoč N din. Ta sredstva, ki se dajejo kot posojila, bodo odvzeta ljudem na obali.

Na koncu bi rad povedal, da naj se vsak zainteresiran javi v pisarni stanovanjskega referenta v obratu Iris (Rdeči kotiček). Po mojih močeh bom vsakemu povedal, kakšne so njegove možnosti za pridobitev stanovanja ali kredita v Delamarisu ali pri Obalnem stanovanjskem solidarnostnem skladu. Albina Skapin

Za 1. MAJ NA SOCERBU

Za 1. maj je bila na Socerbu proslava. Udeležilo se jo je ogromno ljudi. Nekateri kot gostje, drugi kot gostitelji. V taki

vlogi so nastopali tudi naši prodajalci rib, ki so za trenutek sprejeli v svoje vrste tudi direktorja TOZD Riba Marjana Prelaza.

Sindikata pomorskih delavcev

V mesecu aprilu je bila ustanovljena republiška sindikalna konferenca delavcev pomorske dejavnosti pri sindikatu delavcev prometa in zvez Slovenije. V sindikat se vključuje OZD Luka Koper, OZD Splošna plovba Piran in TOZD Riba iz OZD Delamaris Izola.

Na ustanovni konferenci so delegati iz treh organizacij izrazili zadovoljstvo nad dejstvom, da so končno dobili skupni jezik za združevanje. Delavci v pomorskih dejavnostih imajo enake probleme, zato je nujno, da se združujejo ter da se začne celovito in vsestransko razreševanje. Prav v tem trenutku je nujno, da sindikat odločno in učinkovito deluje.

Zakaj je bil ustanovljen ta sindikat?

Ze pred časom je bil ustanovljen sindikat delavcev prometa in zvez v katerega so bili vključeni tudi delavci v pomorskem prometu. Smatra pa se, da so delavci v pomorskem prometu v povsem različnem položaju kot ostali delavci v prometu in zvezah, zato je bil ustanovljen ta sindikat v katerega se združuje tudi naša TOZD RIBA.

Pri delavcih v pomorstvu se pojavljajo razni problemi. Tako bo potrebno urediti dopuste za delavce na ladjah Splošne plovbe Piran, nadalje ureditev beneficirane staža, medsebojne odnose, politično in družabno življenje na ladjah itd.

Ce bomo uredili ta vprašanja, ne bo več fluktuacije na ladjah. Predvsem pa je potrebno zagotoviti primerne zdravstvene pogoje, da ne bo več toliko primerov bolniške, predčasne upokojitve in invalidnosti.

Danes, 30 let po vojni, 30 let potem ko imamo svojo obalo in morje, smo se začeli zavedati, da je premalo, da morje imamo in si ne znamo z njim pomagati.

Pri sindikalni konferenci je bil ustanovljen izvršni svet. Za predsednika je bil izvoljen Davor Kossec iz OZD Splošna plovba Piran, za podpredsednika pa Marjan Prelaz, direktor naše TOZD Riba.

Marjan Prelaz je v svojem prispevku konferenci prikazal stanje v TOZD Riba. Naša TOZD je v neugodnih razmerah napram ostalim ribiškim podje-

tjem v Jugoslaviji, saj ne dobiva kanonskih sredstev, ki jih dobiva Jugoslavija kot odškodnino od Italije, ki lovi v vzhodnem Jadranu.

Dve tretjini ulova se predela v ribje konzerve. TOZD Iris kupuje ribo od Ribolova po ceni, ki zadostuje njemu za minimalno akumulacijo. Ker so prodajne cene ribjih konzerv zamrznjene, so le-te tudi pod stroški, ki jih ima TOZD Riba.

Druge države pa ribolov subvencionirajo. Tako Delamaris kupuje ribo na tujih tržiščih po nižjih cenah.

Kaj pa menijo naši ribiči: »Naši ribiči so prepričani, da popolnoma pravilno ravnajo angleški in francoski ribiči (njihov ribolov ni subvencioniran), ko stakajo, ko preprečujejo uvoz ribe z blokado pristanišč in ko raztresajo neprodane ribe po pariških ulicah,« je dejal Marjan Prelaz in nadaljeval: »Naš cilj je, da se v naši državi samoupravno dogovarjamo. Naš cilj ni, da preprečujemo uvoz ribe za predelavo (saj jo imamo v lastni tovarni).

Mislimo, zahtevamo, borili se bomo, da bo tudi naše ribištvo postavljeno v enakopraven položaj z drugimi enakimi dejavnostmi v državi.«

Marjan Prelaz je nadalje govoril o tem, kako se poskuša Delamaris povezovati z drugimi podjetji sorodne dejavnosti. Tako je iniciator za ustanovitev poslovne interesne skupnosti »Ribarske privrede Jugoslavije«, kjer naj bi bila včlanjena vsa podjetja te panoge.

Ze na našem območju se kažejo razlike, saj ima KZ Lucija, ki ima le eno ladjo, predpravo nad ribjim rezervatom v portoroškem zalivu. Vprašanje je, če taka delitev dela in nobena gojitev rib v rezervatu vodi k večji racionalnosti. Prav zato je še bolj nujno združevanje in iskanje skupnih ciljev, pa naj bo pri nakupu ribiških potrebščin, subvencioniranju ribištva, ureditvi pogojev za delavce — ribiče in istočasni modernizaciji ribiških ladij.

»V Jadranskem morju lahko povečamo ulov na desetisoče ton, toda to bo še vedno premalo za potrebe našega tržišča. Na osnovi tega je naše mišljenje bilo

in je: da gremo z lastno ribiško floto na svetovna morja. Države, ki so v svojih priobalnih vodah nekoč lovile manj ribe kot mi, so nam pokazale in nam še kažejo v zadnjih letih pot, po kateri je treba kreniti. Te poti vodijo na svetovna morja. Gradijo in modernizirajo svoje oceanske flote.

Bil sem na paradi

Nevio Božič, ribič v TOZD Riba je bil izbran za parado v Beograd. Izbral ga je vojni odsek v Koprju. Poleg njega je bil izbran samo še en izolan.

Nevio se je vrnil domov iz Beograda poln novih vtisov in navdušenja. »Bilo je lepo. Korakal sem v paradi in tako bil oddaljen od

Pojdimo torej po njihovi začrtani poti, da ne bi zakasnili.« V na daljevanju svojega govora je Marjan Prelaz še dejal, da bi morala tudi širša družbena skupnost uvideti pomen ribištva in začeti gledati na ribo kot s proteinom bogato prehrano. Na koncu je še dejal:

»Želja našega kolektiva TOZD Riba je, da bi postale naše težnje in zahteve sestavni del programa dela danes ustanovljenega sindikalnega organa.«

smo vzdržali dan na paradi. A vendar, toliko tovarištva, medsebojno povezanosti in veselja smo doživeli v tem času. Tega no beden ne ve, če ne poskusi. Spoznavali smo novo orožje ter se skupaj učili. Pogovarjali smo se o svojem delu in prostem času. Ker sem mladinec, me je zani-

Božič Nevio na sliki v sredini

tovariša Tita le nekaj metrov. Bil sem počaščen, saj se to ne zgodi vsakomur. Korakali smo že 8 km do mesta, nato 2 km pred tribuno, vendar nisem čutil utrujenosti. Ljudje so nam ploskali, mi pa smo korakali s ponosom pred očmi cele Jugoslavije. Pred množico se je razgrnila moč naše vojske, letala, tanki in urejena vojska. Z nami so bile tudi mladinke, in moram reči, da so me presenetile s svojo odločnostjo in disciplino. Vrsta v kateri so korakale, je bila vzor vojaške discipline.«

Nevio je bil odsoten 25 dni. Najprej je bil v Mariboru, kjer so se z vajami pripravljali na ta dan. Nato so odšli v Beograd. »Potrebno je bilo precej vaj, da

malo delo mladine tudi drugje. Tako sem ugotovil skoraj pri vseh mladih, da so mnogo bolj aktivni pri mladinskem delu, kot smo mi. Navdušili so me za delo in mi dokazali, da se moram učiti, če hočem postati dejaven član naše skupnosti. Tako sem sklenil, da moram končati šolo. In nato bom še nadaljeval učenje. Morda bom čez pet let spet na paradi v Beogradu. Upam, da se bom tedaj čutil še bolj vrednega tega, da prisostvujem na taki veličastni prireditvi. V Beogradu so me tudi predlagali za člana ZK.«

Povejte mi, kdo med nami bi si ne želel takega priznanja. Mislim, da ni nikogar.

Albina Škapin

STRELCI V SPOMIN FRANCA KRANJCA

Pred 17 leti se je v našem kombinatu zaposlil tov. Franc Kranjc, ki je bil eden ustanoviteljev strelskega društva v Izoli.

Danes tov. Franca Kranjca ni več med nami. Ze tri leta je od tedaj, ko smo ga spremili na zadnji poti ter mu obljubili, da nam bo ostal v spominu kot dober sodelavec na delovnem mestu in neutrujen družbenopolitični delavec.

Držali smo obljubo. Izolski strelci so izvedli tekmovanje z zračno puško v spomin na njegovo nenehno delo.

Med tekmovalci so bili tudi ljudje, ki so ves čas pomagali pri strelskem društvu in sodelovali tudi takrat, ko je bil Franc Kranjc še živ. Prisotni so bili tudi predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij.

Na tem tekmovanju so sodelovali tudi naši strelci in dosegli lepe uspehe.

Vendar tokrat uspehi niso bili tako pomembni. Pomembno je bilo to, da je strelska družina, ki je rasla in raste še danes ter usposablja mlade tekmovalce, oživela spomin na nekdanjega člana.

Albina Škapin

Razstava slik slikarja iz Koprja, ki je dobil nagrado Grand prix — v obratu Argo

Samoupravni organi

Med izidom ene in druge številke Našega glasu je centralni delavski svet dvakrat zasedal na 13. in 14. seji. Iz obeh sej vam podajamo kratek povzetek obravnave.

1. O PLANU

Po petnajstdnevni razpravi o planu za leto 1975 in sanacijskem programu so bile od nekaterih delavskih svetov predložene pripombe na plan, ki pa niso bile toliko bistvene, da bi vplivale na njegovo vsebino. O planu in sanacijskem programu bosta razpravljala še DS TOZD Riba in TOZD Iris, zato je bilo stališče na CDS, da se razprava o planu odloži, ker strokovne službe pripravljajo ukrepe glede zmanjšanja planirane izgube v TOZD Riba.

2. SPREJEM STATUTA IN PRIPOMB

Pripombe na statut delovne organizacije, ki so prispele po petnajstdnevni razpravi, je CDS potrdiril in predlagal skupaj s predlogom statuta v sprejem zborom delovnih ljudi.

3. SAMOUPRAVNI SPORAZUM

Centralni delavski svet je potrdiril tudi dodatne dopolnitve in spremembe samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD kombita Delamaris Izola in jih dal v potrditev zborom delovnih ljudi.

4. SOGLASJE ZA SODELOVANJE V DALEKOMORSKEM RIBOLOVU

O namenu samoupravnega sporazuma o trojnem sodelovanju v dalekomorskem ribolovu smo pisali v prejšnji številki. O sporazumu so razpravljali delavski sveti in dali soglasje za pristop. Glede na velik delež finančnih sredstev, ki ga morajo podpisnice sporazuma zagotoviti, so bili člani CDS mnenja, naj vodstvo podjetja čimprej stopi v stik s finančnimi institucijami, ki bi dale zagotovilo za finančna sredstva za uresničitev tega programa.

Za podpis sporazuma je bil pooblaščen direktor prodajnega sektorja Boris Grebenc.

5. PREKORACITEV SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O DELITVI OD

Članom CDS je bila predložena obširna informacija o prekoračenju meril samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov v panogi živilske industrije. Ta informacija je bila predložena tudi samoupravnim organom v TOZD in delovnih skupnosti. Skupna komisija za samoupravni sporazum o delitvi OD živilske industrije Slovenije je sklenila, da Delamaris ni dolžan plačati davka zaradi prekoračitve dogovorjene mase v letu 1974. Istočasno pa je opomnil, da se bo morala naša delovna organizacija v bodoče ravnati po določilih citiranega sporazuma.

6. POROČILO RAZPISNE KOMISIJE

Razpisna komisija za razpis vodilnih delovnih mest v delovni skupnosti skupnih služb in vzdrževanja je predložila poročilo o poteku razpisa.

Na podlagi tega je CDS sklenil, da se na vodilno mesto vodje vzdrževanja imenuje inž. Jože ROJC, rojen 10. 3. 1946, inženir ladijskega strojništva, stanujoč v Izoli, Oktobrske revolucije 25. Štiriletna mandatna doba se šteje od 20. 5. 1975 dalje.

Zaradi umika prijave kandidata za vodilno delovno mesto direktorja splošnega sektorja, je bilo sklenjeno, naj glavni direktor v roku 30 dni predloži CDS predlog zasedbe tega delovnega mesta.

7. KOMISIJA ZA ODLIKOVANJA

Na predlog sindikalne konference Delamaris so bili v komisijo za odlikovanja imenovani naslednji člani:

1. Venčeslav Lovrenčič, TOZD Argo
2. Josip Pobega, TOZD Avto-transport
3. Alda Tomažič, TOZD Iris
4. Pangeršič Franc, TOZD Pločevinka
5. Kokalj Martin, TOZD Riba
6. Rudl Zvezda, SS Skupne službe
7. Mataus Franc, SS Vzdrževanje

14. SEJA

Dnevni red 14. seje CDS je predvideval poleg razprave o finančnem poročilu delovne organizacije na dan 31. 3. 1975 in sklenje o izplačilu nadomestila za letni dopust, tudi razpravo o internih ukrepih za nadaljevanje poslovanja v zvezi s sklepom 12. redne seje. Glavni direktor je pojasnil, da bodo ukrepi predloženi v razpravo skupaj s sanacijskim programom in letnim planom. Ukrepi o nadaljnjem poslovanju so predvideni tudi v sanacijskem programu in so dolgoročnejskega značaja. Nekateri, posebno glede prodaje ribjih konzerv pa se že izvajajo.

Razprava pri tej točki je bila živahna glede na prikazovanje izgube v TOZD Iris in TOZD Riba.

Član CDS TOZD Riba je izrazil zaskrbljenost za nadaljnje poslovanje TOZD Riba glede na dolgoletne razprave o izgubi v TOZD. Predlagal je, da bi se v tej zvezi pripravili ukrepi, bodisi v okviru TOZD ali OZD za izboljšanje obstoječega stanja. Razpravi se je pridružil glavni direktor, ki je pojasnil, da je ta problem, problem celotnega jugoslovanskega ribištva. Vzroke je potrebno iskati tudi v slabi organizaciji ribištva kot grupaciji in neorganiziranem medsebojnem sporazumevanju med delovnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z ulovom in predelavo rib, čeprav so v zadnjem času v tej smeri že dosegli uspehi.

Člani CDS so nato soglasno potrdirili finančno poročilo za prvo tromesečje 1975.

NADOMESTILO ZA LETNI DOPUST

V zvezi z izplačilom nadomestila za redni letni dopust v letu 1975 je bil sprejet naslednji sklep

1. Izplača se vsakemu članu delovnega kolektiva, ki ima po veljavnih predpisih in pravilniku o delovnih razmerjih pravico do koriščenja rednega letnega dopusta, znesek 1000 din za nadome-

stilo pri koriščenju letnega dopusta.

2. Izplačilo se izvrši v mesecu juniju 1975.

3. Izplačana sredstva bremenijo sklad skupne porabe.

4. Razliko 100 din se rezervira za kritje izgube počitniškega doma v Lepeni.

Tajništvo samoupravnih organov Zvezda Rudl

Nova ribarnica

Že pred približno 18 leti je bila v Novi Gorici odprta ribarnica. Njen prvi poslovodja je bil Alojz

Vendar je ta rešitev le začasna. V Novi Gorici predvidevajo gradnjo novega trgovskega komple-

Prvi poslovodja v ribarnici v Novi Gorici z našim komercialistom Zvonkom Filipijem in vodjem kadrovske službe Marjanom Mlekužem

Vibrant. Izbira rib je bila tedaj manjša. V glavnem se je prodajalo svežo ribo. Ribarnica je bila v Solkanu, vendar je bila premajhna in sanitarno neprimerena. Zato so se v našem oddelku za prodajo in nabavo sveže in zmrznjene ribe dogovorili, da se odpre nova ribarnica. Vendar je bilo za prostore precej težko. Končno so dobili prostor na Prvomajski cesti. Tudi ta ribarnica ima svoje slabosti, čeprav so prostori večji in sanitarno bolj primerni.

Od začetnih 2 ton prodaje v začetku je danes prodaja narasla na približno 6 ton in to sveže in zmrznjene ribe. Odkupniki ribe so tudi hoteli in privatne gostilne.

V ribarnici sta zaposlena poslovodja in prodajalka. Precej ribe prodajo tudi na terenu.

ksa. Tam naj bi dobil svoj prostor tudi Delamaris, kjer naj ne bi bila samo prodajalna ribe, ampak tudi degustacija. S takim načinom bi pridobili več kupcev te tako pomembne vitaminske prehrane.

Albina Skapin

Poslovodja ribarnice v Novi Gorici

Obisk v Laškem

Dne 17. maja letos smo se mladi iz HP, združenega podjetja živilske industrije srečali v Laškem. Ker je bila delovna sobota, smo na srečanje odšli le mladi iz TOZD IRIS, ki zaradi tehničnih razlogov ni obratoval.

Ob klepetu in razposajenem smehu nam je vožnja hitro minila in v Laško smo prišli nekaj pred dvanajsto. Na železniški postaji nas je pričakal predsednik njihove OO ZSMS in nas popeljal v pivovarno.

Potem, ko smo si potešili lakoto in se odžejali s pivom, sva se s sekretarko OO ZSMS Iris udeležila seje koordinacijskega odbora OO ZSMS HP.

Po pozdravnem govoru smo pregledali dosedanje sodelovanje delovnih organizacij, združenih v HP.

Razpravljali smo o samoupravnem sporazumu na področju skupnega nastopa na tržišču kot enim najkritičnejših vprašanj, področju nabave nekaterih surovin, kjer so že vidni prvi uspehi — skupna nabava kave, združevanja sredstev — posojilo Delamarisu za gradnjo hladilnice ter delitvi proizvodnih programov, ki še vedno niso usklajeni, tako glede piva in brezalkoholnih pijač, kot pripravljenih jedi in kave.

Nadaljevanje na 7. strani

O varstvu žena pri delu

1. Dolgotrajna prisilna drža telesa in fizične obremenitve

Stalno delo stoji je nefiziološko in poraba kalorij je pri statičnem mišičnem delu od 5 do 10% večja kot pri delu sede. Razen tega pri delu stoji prihaja do preobremenitve krvnega obtoka, ker mora kri iz nog na poti v srce premagati težnost. Ker so mišice in vezi pri ženah po sestavi manj odporne kot pri moških, nanje toliko bolj škodljivo vpliva vsako delo, ki se opravlja stoji. Pri ženah, ki stojijo, se pogosto javljajo razširjene vene, statična utrujenost, včasih vrtočevica, motnje pri presnovi, ploske noge, nenaravni pomiki maternice. Zvišan pritisk trebušnih organov, do katerega prihaja zaradi stalnega stajanja, vpliva na mišice medenice in vezivnega tkiva dna medenice, ki oslabijo, zaradi tega pa lahko pride do znižanja maternice.

Pri stalno stoječem delu, lahko pride do motenj v delu jajčnikov, do vnetja maternice in drugih motenj.

Prednosti dela stoji je širše vidno področje, ostrejša napestost pri delu, lažji ritem telesa — rok — nog in zamaha in manjše nabiranje masti.

Vendar tudi stalno delo sede ni zdravo, predvsem če žene sedijo na negibnih stoli brez naslona. Da se razbremenijo hrbtne mišice pri takem sedenju, se mora žena s telesom nagibati naprej, zaradi tega pa se po določenem času pojavlja utrujenost. Taka drža telesa otežkoča redno dihanje, delo krvnega obtoka in črevesja. Kri v velikih krvnih žilah (venah) se ne pretaka pravilno. To oviranje v delu krvnega obtoka v spodnjih delih trupa je vzrok ne samo otežkočeno gibanje črevesja in premajhnem obtoku krvi, ampak je lahko tudi vzrok kronične zaprtosti, hemoroidov in razširjenih ven.

Poleg težav pri mesečnem perilu, lahko pride tudi do vnetij ženskih notranjih organov.

Za sedeče delo so posebno neprimerni delovni stoli, ki z ostrimi robovi ali na koncih vzdignjenimi robovi pritiskajo na noge in povzročajo živčne motnje do omrtvičenosti nog.

Prednosti dela sede so v opazovanju iz večje bližine, v manjši statični utrujenosti in v umirjenosti pri natančnem delu.

Se bolj škodljivo vplivajo na telo žene razne prisilne drža telesa, kot je delo pogojeno kleče ali prepognjeno. Posebno škodljivo vpliva na žensko telo, predvsem pa na ženske notranje organe, prenašanje in dviganje bremen. Pri opravljanju težkih fizičnih del in prenašanju bremen pride do določene prisilne prilagoditve ženskega telesa, ki je predvsem v spremembi načina dihanja. To pomeni, da žena namesto da pri dihanju širi in krči oprsje, pride na »moško trebušno dihanje«, zaradi česar pride do večjega pritiska v trebuh in škodljivega vpliva na notranje ženske spolne organe. Razen tega dviganje in prenašanje težkih bremen napenja mišice trebuha, ki povzročajo močen notranji

pritisk na trebušno votlino. Notranji organi se premikajo v smeri najmanjšega odpora, ki pa je na dnu medenice. Pri stalnem dviganju in prenašanju bremen se ta pritisk stalno ponavlja in vedno bolj slabijo mišice in vezi dna medenice. To povzroči, da dno medenice popusti in se maternica premakne naprej ali nazaj, kakor tudi spusti ali celo izpade. Zaradi tega žene v normalnih pogojih dela ne bi smele dvigovati in prenašati bremena težja od 10 do 15 kg. Razen tega je težko določiti mejo teže bremen, ki bi jih smela žene dvigovati in prenašati, ker je to odvisno od vrste bremena in načina prenašanja, od višine, na katero je potrebno breme dvigniti, od pogostosti dvigovanja in od telesa zgradbe posamezne žene. Velikokrat žene grešijo pri skupinskem dvigovanju in prenašanju raznih bremen, ker breme ne prijemajo, da je vsaka žena v skupini enako obremenjena. Druga napaka, ki se dogaja, je da žene dvigujejo in prenašajo težja bremena naenkrat, namesto, da bi se večkrat vračale po lažja bremena.

Med pogostejše škodljivosti za ženske štejemo tudi stalno pritiskanje z nogo na vzvod za vklop in izklop strojev (stiskalnice, in podobno). To pritiskanje na vzvod je škodljivo, če to delavka opravlja tako, da vedno stoji na eni nogi in z drugo izvaja pritisk na vzvod. Tam, kjer ni možen drugačen vklop, priporočamo, da se žene privadijo, da izmenično pritiskajo na vzvod, zdaj z eno, zdaj z drugo nogo.

Stalen pritisk z eno nogo na vzvod na vklop stroja in stalno stoječe delo na drugi nogi, lahko povzroča motnje v mesečnem perilu, pogosto krvarenje, spremembo položaja spolnih organov itd.

Posebej bi naglasil, da stalno in čezmerno prenašanje bremen v letih razvoja (med 14. in 17. letom) zelo škodljivo vpliva na pravilno zgradbo okostja in posebno medenico. To ima lahko posledice pri porodu.

2. Utrujenost pri delu

Psihični napor utruja žensko prej kot fizični, posebno pa nove delavke, ki niso še dovolj izurjene za delo, novi vtisi, ropot strojev, slaba osvetitev, zadržljiva delovna atmosfera, oddaljuje delavko od dela, kar je lahko vzrok poškodbam pri delu.

3. Ropot pri delu

Pri ženskah je povečana občutljivost živčnega sistema na ropot, predvsem v menopavzi, pred in v času mesečnega perila in v prvem četrtletju nosečnosti. Škodljivi vplivi ropota se pri ženi izražajo v oslabilosti sluha in utrujenosti pri občutljivih pa v nevrotičnih težavah.

Če nosečnice delajo v ropotu pod mejo 90 decibelov po JUS, potem ni priporočljivo, da se jih premešča na drugo delovno mesto, kjer je škodljivi vpliv ropota pod to mejo manjši kot psihične traume, ki jih nosečnice preživljajo v zvezi s sprememba-

mi delovnega mesta v novo okolje.

4. Pregrajena delovna atmosfera

Ta škodljivi pogoj bolj negativno vpliva na žene kot na moške. Zaradi manjšega obsega srca žene težje prenašajo delo v pregrajeni delovni atmosferi. Pri takih delih bolj pogosto pride pri ženah do udarjanja (lupanja) srca in zvišanega krvnega pritiska, kar ima lahko težje zdravstvene motnje v času mesečnega perila. Delo v takih pogojih še bolj negativno vpliva na bodočo mater.

5. Kemične škodljivosti

Organizem žene je do mnogih snovi, s katerimi prihaja v stik pri delu, bolj občutljiv kot moški. Ta občutljivost je posebno vidna v času spolnega dozorevanja, nosečnosti, mesečnega perila, dojenja in v času menopavze. Ta večja občutljivost velja za kemične snovi, ki škodljivo vplivajo na ženske generativne organe in na njihovo delo, zato se škodljivi vpliv odraža tudi na otroka v telesu matere in na otroka, ki ga dobijo.

Med te kemične snovi šteje: svinec, trikloretilen, perkloretilen, aceton, benzin (benzol), toluen (tolvol), klor ogljikov monoksid, uporabljamo oziroma prihajamo z njim v stik.

Na tem mestu bi rad še posebej omenil škodljivi vpliv nikotina, kajti med ženami je vse več kadijk in celo strastnih kadijk. Ženska bi se morala izogibati prostorov, kjer se veliko kadi in ki se slabo prezračujejo. Zastrupljenje z nikotinom ima lahko za posledico splavitev ali predčasni porod.

Vse te kemične snovi redko povzročajo nenadne in hitre zastrupitve.

Zato so te snovi toliko bolj nevarne, ker ponavadi neopazno

izzovejo postopno in dolgotrajno zastrupitev. Zato morajo ženske, ki delajo oziroma pridejo v stik s takimi snovmi, biti seznanjene s škodljivostmi, ki so jih izpostavljene in morajo zavestno izvajati ukrepe s svoje strani glede varnega dela, kot je pranje rok, kopanje po končanem delu, zamenjava delovnih oblačil in uporaba osebne varstva.

Žene so izpostavljene kožnim obolenjem bolj kot moški, ker imajo bolj občutljivo (nežnejšo) kožo in tako škodljive snovi lažje pridejo v kožo oziroma telo. Ne smemo pozabiti, da je koža žene ogrožena tudi pri hišnem delu (uporaba raznih detergentov), ki vpliva na povečano število kožnih obolenj.

6. Nočno delo žensk

Znano je, da so ženske slabših živcev in da bo nočno delo toliko bolj škodljivo vplivalo nanje kot na moškega. Nočno delo ima za žene več škodljivih posledic, pa četudi ne gre za težka dela, a te so predvsem težave živčnega značaja. Tu bi lahko prišteli še večjo porabo energije, utrujenost, povečano razdražljivost in preobčutljivost itd.

Mnoge žene, predvsem matere, nočno delo izčrpa, ker skrbi za otroke in oviran dnevni počitek normalno povzročijo da žena prične resno bolevati. Zato morajo biti vsa prizadevanja določenih dejavnikov v tem cilju, da se nočno delo žena sploh v našem podjetju ne uvaža.

Zgoraj omenjeni razlogi, ki sem jih samo na kratko pojasnil, dovolj zgovorno opravičujejo posebno varstvo žena pri delu. Nujno je, da se uporabljajo sodobni in drugi ukrepi za varstvo žena pri delu. Seveda je treba tej zahtevi zadostiti ne glede na spol.

Dušan Milivojevič, varn. ing.

Tekmovanje ekip

V oddelku za ljudsko obrambo Koper in pri občinskih odborih Rdečega križa Izola, Koper in Piran se vsako drugo leto s pomočjo organizacij združenega dela pripravi tekmovanje ekip prve pomoči. Tekmovanje je vsako leto vedno v drugi občini. Letos je tekmovanje organizirala občina Koper.

Tudi naša OZD se je tekmovanja udeležila z eno ekipo, ki so jo sestavljale Sonja Ponikvar, Ljuba Bajt, Vera Kavicki, Ljubimka Obradovič, Jože Kavrin in Slavica Lazar, v rezervi pa so bile Magda Tomažič in Elda Umer. Na tekmovanje jih je pripravil Anton Juriševič, višji sanitarni tehnik, vsem vjam pa je prisostvovala tudi Mira Ceh-Mencin, vodja sanitarne enote civilne zaščite.

Na tekmovanju naša ekipa ni dosegla najboljšega rezultata in to zaradi raznih vzrokov. Moram

pa priznati, da je sama priprava na tekmovanje mnogo bolj pomembna, kot pa rezultat, ker nam bo to pridobljeno znanje še mnogokrat koristilo.

Strokovna plat priprave, katero je članom ekipe podal Anton Juriševič, je bila popolna tako, da so se člani že v začetku naučili kvalitetno povijati razne vrste poškodb, triažo in vrstni red pošiljanja poškodovancev v bolnišnice, na postaje prve pomoči in v druge sanitetne ustanove, določene za nadaljnje zdravljenje bolnikov. Člani ekipe so ves čas resno in zavestno sodelovali pri pripravah za samo tekmovanje in pri učenju za nadaljnje delo. Za to se jim moramo zahvaliti, ravno tako pa tudi tov. Antonu Juriševiču in Miri Ceh-Mencin, ker sta pri pripravah prizadevno sodelovala.

Zarko Višnjič

Kako so moževali

Zbrali so se velmožje pri »IKRA export-import« in ugotovili, da so življenjski stroški narasli. Moževali so in ugibali, pa se jim je utrnila hvalevredna zamisel: povišati plače — pardon! osebne dohodke. In so šli ter še naprej moževali, dokler niso zbrali iz svoje srede zanesljivih, pravičnih oseb, in jih pooblastili, da vestno, natančno preučijo vsakega posameznika, njegove kvalitete in slabosti, obliko obraza in številko čevljev, njegovo znanje in neznanje in morebiti še zahteve delovnega mesta ter mu glede na vse to pripišejo vsoto, ki mu gre. Delo je bilo dolgo in utrudljivo, kajti vse naenkrat se je izkazalo, da je neznanstvo težko uskladiti zahteve tako, da bi bili z rezultati dela zadovoljni oni sami in vsi tisti, katere so morale preučiti. Kajti brž ko je obraz ustrezal, niso ustrezale kvalitete, ali pa so bile kvalitete zadovoljive in obraz ni bil pravični, kadar pa je bilo oboje popolnoma v redu, je bilo to preklicano delovno mesto tisto, ki sploh ni zahtevalo kakšnega posebnega znanja. Črtali so velmožje in pripisovali, popravljali in si izmišljali, povzdigovali zdaj ta zdaj oni sektor ali pa ga omalovaževali — pač glede na to, kar se jim je zdelo bolj pravično. Sem ter tja so tudi šli in pozabili, da je »IKRA export-import« v bistvu ena sama OZD in da v bistvu teče voda v grlo vsem enako, ne glede na sektor in simpatičnost obraza. In pozabili so tudi, da bi bilo nadse koristno sem ter tja stopiti v kakšen oddelek in se na licu mesta prepričati o delu posameznikov. Opirali so se zgolj na govorice in sugestije, nekoliko pa seveda tudi na splošne zahteve, ki so v veljavi tudi po drugih OZD. Bili so mnjenja, da čisto zadostuje, ako se dvigne delovna morala vsaj desetini zaposlenih, in sicer tisti desetini, ki je tega od vedno navajena in bi hudo negodovala, če bi bilo drugače, pa bodo tudi stroški na ta način veliko manjši. Stikali so velmožje bistro glave in modro ukrepali. Porodil se je akt — krstili so ga za Razvrstitev in v njem je slehernik mogel razbrati, kaj sploh je in kaj bi moral biti, česa mu manj-

ka in kaj ima odveč, mogel je ugotoviti, v čem je dobisi boljši bodisi slabši od sodelavca, marsikom je v hipu postalo jasno, kako je lep čas živel v prepričanju, da več velja in marsikdo je z olajšanjem ugotovil, da imajo velmožje o njem boljše mnenje kot on sam. Potovala je Razvrstitev (podpisan je bil Dobroznani A. Neimenovani) od obraza do obraza, kajti bila je dana v obravnavo, in člani OZD »IKRA export-import« so končno izvedeli, kdo je kdo, kdo kaj dela in vse, kar spada zraven. Velmožje so naredili s tem članom OZD neprecenljivo uslugo, kajti nič ni

na svetu bolj važno od tega, da so ljudem stvari jasne, zlasti na delovnih mestih, kjer prebijejo osem in več ur na dan. Razvrstitev je člani OZD pomirila med seboj, jih zblížala in jim pomagala, da so pričeli drug drugega ceniti in se spoštovati, postali so bolj samokritični, skratka, delovno vzdušje je na mah postalo tako, kot še nikoli v tej delovni organizaciji.

Predlagam, da tudi pri nas izberemo izmed nas skupino ljudi, ki bo enkrat za vselej pravično in tehtno ocenila delovna mesta — pravim pravično — in dajmo ji časa, časa in zopet časa, kajti pravica in resnica ne poznata hitrih, površnih poti, ampak ju odkrivamo potrpežljivo, postopoma, da ju zanesljivo odkrijemo.

S. Požar

Izvleček iz sistematizacije

Ker nam primanjkuje prostora, da bi objavili celotno Sistematizacijo delovnih mest, objavljamo le najbolj značilen primer primerjave primerjanih mest:

A. Delovno mesto:
Prelistovalec v sektorju belih map

Zahteva se:
1. pismenost
2. znanje poštevance
3. pasivno znanje materinščine

B. Delovno mesto:
Prelistovalec v sektorju rdečih map

Zahteva se:
1. višješolska izobrazba (v kolikor nima doktorata)
2. aktivno znanje 6 tujih jezikov (vštevši 1 kitajsko narečje)
3. strokovni izpit iz prelistavanja
4. strokovni izpit iz radiranja

5. strokovni izpit iz cigumiganja

6. pripravljenost, da vse prenese

7. moški spol

Ce delavec pod A ne izpolnjuje pogojev, mu bodo že sodelavci pomagali. Ce delavec pod B ne izpolnjuje pogojev, mora v 6 mesecih opraviti vse potrebne izpite in pridobiti zahtevano znanje, vštevši operacijo za spremembo spola, v kolikor ne izpolnjuje pogojev pod točko 7; tisto o ženski enakopravnosti je namreč larifari. Glede na to, da mora v 6 mesecih nadoknaditi vse naštetu, mu je komisija že vnaprej olajšala položaj tako, da mu je spregledala morebitno neznanje srbohrvaščine, saj je po ustavi itak tudi slovenščina po vsej SFRJ uradni jezik.

S. Požar

Fluktuacija zaposlenih

MAREC

V mesecu marcu so bili sprejeti na delo 3 delavci in bili razporejeni v sledeče TOZD in samoupravne skupnosti:

1. KOLAR Ana, 27 let, nekvalificirana delavka, v TOZD Pločevinka — oddelek za izdelavo pločevink

2. STAVROVSKI Petar, 33 let, srednja strokovna izobrazba, v samoupravno skupnost Skupne službe — prodaja — trgovski potnik

3. BOŽIČ Dino, 33 let, kvalificirani delavec, v samoupravno skupnost Vzdrževanje — mizarско ladjedelniška delavnica

V istem mesecu je zapustilo podjetje 12 delavcev, od tega 5 žena. Razrešeni delavci so bili

zaposleni v sledečih TOZD in samoupravnih skupnostih:

1. REPEK Stanislav, 51 let, polkvalificirani delavec, v TOZD Argo — oddelek predelave parađnikovega koncentrata in ostalo — invalidsko upokojen

2. HRIBAR Jože, 51 let, visokokvalificirani delavec v samoupravni skupnosti Vzdrževanje — mizarско ladjedelniška delavnica — invalidsko upokojen

3. MARJANOVIĆ Drena, 21 let, nekvalificirana delavka v TOZD Iris — samovoljno zapustila delo

4. TODOROVIĆ Gordana, 24 let, nekvalificirana delavka v TOZD Iris — sporazumno

5. KERŠIKOLA Sergij, 47 let, kvalificirani delavec v TOZD Ribba — transportna ladja »Vojko« — samovoljno zapustil delo

6. TODOROVIĆ Živojin, 29 let, nekvalificirani delavec v TOZD Iris — poklican na odslužitev zaporne kazni

7. UMEK Danica, 20 let, srednjo strokovno izobrazbo v samoupravni skupnosti Skupne službe — finančni sektor — sporazumno

8. ŽUPAN Jelka, 32 let, visoko strokovno izobrazbo v samoupravni skupnosti Skupne službe — služba tehnične kontrole — sporazumno

9. BOŽIČ Armando, 23 let, nekvalificirani delavec v TOZD Ribba — poklican na odslužitev vojaškega roka

10. POZAR Vladimir, 25 let, srednjo strokovno izobrazbo, v TOZD Ribba — hladilnica — poklican na odslužitev vojaškega roka

11. OBLAK Julijan, 43 let, nekvalificirani delavec v TOZD Argo — oddelek predelave parađnikovega koncentrata in ostalo — invalidsko upokojen

12. KRAJNC Marija, 33 let, srednjo strokovno izobrazbo, v samoupravni skupnosti Skupne službe — nabava — sporazumno

Dne 31. 3. 1975 je bilo v podjetju zaposlenih skupaj 1364 delavcev, od tega 685 žena.

APRIL

V tem mesecu je bilo sprejetih 7 delavcev, od tega 2 ženi in to v naslednje TOZD in samoupravne skupnosti:

1. MILIVOJEVIĆ Dušan, 49 let, z višjo strokovno izobrazbo, v samoupravno skupnost Skupne službe — tehnično razvojni sektor

2. SORGO Fabio, 20 let, srednjo strokovno izobrazbo, v samoupravno skupnost Skupne službe — ERC

Nadaljevanje na zadnji strani

Nadaljevanje s 5. strani

Koordinacijski odbor ZSMS HP je zavzel stališče, da je treba predvsem vprašanje skupnega nastopa na tržišču obravnavati na nivoju ZK.

Predstavniki posameznih OO ZSMS v HP smo poročali o našem delu v razdobju med obema sejama.

Medtem so si ostali udeleženci ogledali pivovarno, nakar nas je avtobus prepeljal do planinskega doma Šmohor, izletniško točko v okolici Laškega. Tu nas je že čakalo kosilo, po katerem se je sprehod v naravi prav prilegel.

Ob 16. uri se je pričelo tekmovanje ekip mladinskih aktivov združenja živilske industrije HP.

Dekleta smo se pomerile v metanju valjerjev in skakanju v vreči, mladinci pa so tekmovali v nošenju praznih zabojev, vlečenju vrvi, oboji skupaj pa v napihovanju balonar in pitju piva. Mladinke Delamarisa, bili sva samo dve, sva odnesli tretje mesto, fantje pa 3.—4. v skupni uvrstitvi. Sledil je družabni večer s plesom na terasi planinskega doma.

Spomin na preživete trenutke med vrstniki iz HP so danes, ko prebiramo te vrstice, prekrile vsakodnevne skrbi in delo. Vendar prihaja čas, ko se bomo vsi mladi vključili v priprave za tradicionalno ribiško slavlje, kjer bo naše ponovno srečanje. Kot gostitelji se bomo potrudili in jim pripravili prijetne urice med nami.

Andreja Tanko

Naša tekmovalna ekipa

Fluktuacija zaposlenih

3. BOŽIĆ Pierina, 34 let, nekvalificirana delavka, v TOZD Iris

4. RADOVAČ Janko, 26 let, kvalificirani delavec v samoupravno skupnost Vzdrževanje — mizarško ladjedelniška delavnica

5. MORATO Klavdij, 22 let, kvalificirani delavec v TOZD Iris — elektro delavnica

6. MIHALIĆ Miroslava, 22 let, nekvalificirana delavka v TOZD Riba — ribarnica Ljubljana

7. ŽIBERT Janez, 35 let, nekvalificirani delavec v samoupravni skupnosti Skupne službe — skladišče Zagreb

V mesecu aprilu je odšlo iz podjetja 10 delavcev, od tega 3 žene, ki so bili zaposleni v sledečih TOZD oziroma samoupravnih skupnostih:

1. ADAMOVIĆ Mihajilo, 25 let, nekvalificirani delavec v TOZD Iris — samovoljno

2. ČRNAC Celestin, 35 let, nekvalificirani delavec v TOZD Iris — samovoljno

3. RASPOLIĆ Ana, 51 let, nekvalificirana delavka v TOZD Argo — pododdelek juh in napitkov — redno upokojena

4. BENUSSI Antonio, 39 let, kvalificirani delavec v TOZD Riba — sporazumno

5. PRUTKI Siniša, 20 let, kvalificirani delavec v TOZD Iris — mehanična delavnica, poklican na odslužitev vojaškega roka

6. ŠPANIĆ Milorada, 20 let, nekvalificirana delavka v TOZD Iris — sporazumno

7. RAKOVAC Ivan, 19 let, nekvalificirani delavec v TOZD Riba — poklican na odslužitev vojaškega roka

8. RAKOVAC Lučano, 19 let, nekvalificirani delavec v TOZD Riba — poklican na odslužitev vojaškega roka

9. LIVANČIĆ Željko, 28 let, nekvalificirani delavec v samoupravni skupnosti Skupne službe — skladišče Zagreb, samovoljno

10. DODIĆ Marija, 27 let, nekvalificirana delavka v TOZD Iris — sporazumno

Konec meseca aprila je bilo v podjetju zaposlenih skupaj 1361 delavcev, od tega 684 žena.

MAJ

V mesecu maju se je z ozirom na prve mesece letos ponovno nekoliko zvišalo število novosprejetih delavcev, in sicer 16, od tega 2 ženi. Razporejeni pa so bili kot sledi:

1. ZALOVIĆ Mijo, 20 let, nekvalificirani delavec v TOZD Iris

2. SEGARIĆ Vazmenko, 25 let, nekvalificirani delavec v TOZD Riba

3. TOMAC Marija, 29 let, kvalificirani delavec, v samoupravno

skupnost Skupne službe — trgovski potnik

4. SINOŽIĆ Ivan, 25 let, kvalificirani delavec v TOZD Iris — mehanična delavnica

5. BUBIĆ Josip, 45 let, kvalificirani delavec v TOZD Riba

6. ŠIRCA Stojan, 22 let, nekvalificirani delavec v TOZD Riba — transportna ladja »Vojko«

7. VANOVSKEK Franjo, 43 let, s srednjo strokovno izobrazbo, v samoupravno skupnost Skupne službe — trgovski potnik

8. RADOVANOVIĆ Metka, 31 let, z višjo strokovno izobrazbo, v samoupravno skupnost Skupne službe — splošni sektor

9. BERGODAC Jelka, 21 let, nekvalificirana delavka v TOZD Iris

10. MILENKOVIĆ Sava, 32 let, z višjo strokovno izobrazbo, v samoupravno skupnost Skupne službe — trgovski potnik

11. JAKIMOVSKI Petar, 20 let, nekvalificirani delavec v TOZD Iris

12. KREGAR Aljoša, 29 let, z višjo strokovno izobrazbo, v TOZD Pločevinka

13. DODIĆ Jožef, 62 let, upokojenec, sprejet na delo začasno in s skrajšanim delovnim časom kot prodajalec rib v TOZD Riba — služba nabave in prodaje rib

14. SAMBRIS Vlado, 24 let, polkvalificirani delavec v TOZD Riba

15. BISKUPIĆ Anton, 25 let, nekvalificirani delavec v TOZD Riba

16. LASIĆ Milan, 25 let, nekvalificirani delavec v TOZD Riba

V istem mesecu je zapustilo podjetje 13 delavcev, od tega 3 žene iz sledečih TOZD in samoupravnih skupnosti:

1. EJUPOVIĆ Esima, 21 let, nekvalificirana delavka v TOZD Iris — sporazumno

2. BARUT Darko, 26 let, nekvalificirani delavec v TOZD Riba — transportna ladja »Vojko« — sporazumno

3. LEKSIC Dragica, 50 let, nekvalificirana delavka v TOZD Pločevinka — oddelek izdelave pločevink — redno upokojena

4. HARAŠIĆ Nikola, 49 let, kvalificirani delavec v TOZD Riba — sporazumno

5. CHICCO Claudio, 31 let, kvalificirani delavec v TOZD Avto-transport — sporazumno

6. KOVERLIĆA Petar, 36 let, polkvalificirani delavec v TOZD Riba — sporazumno

7. KADIRIĆ Hasan, 22 let, polkvalificirani delavec v TOZD Argo — oddelek predelave paradiznikovega koncentrata in ostalo — sporazumno

8. ZIHERL Milan, 46 let, kvalificirani delavec v samoupravni skupnosti Skupne službe — splošni sektor — umrl

Nadaljevanje prihodnjic

Sindikalne igre

S svečano razglasitvijo rezultatov in podelitvijo priznanj so se končale obalne delavske športne igre 1975. Letošnjega tekmovanja se je udeležilo približno 200 tekmovalk in tekmovalcev, ki so tekmovali v treh športnih panogah pri ženah in 10 pri moških. Tekmovanje je vključilo nekaterim nesporazumov v odbojki

in vlečenju vrvi znova pokazalo, da je med člani sindikata zelo veliko zanimanje za šport in rekreacijo. Naloga komisije za šport in rekreacijo pri kraško-obalnem sindikalnem svetu, ki je organiziral in vodil te tekmovanje je, da bi prihodnje leto prešli iz sedanje enkratne oblike tekmovanja na organizacijo stal-

Ekipa balinarjev

Vlečenje vrvi, 1. mesto

nih tekmovanj v obliki lig v posameznih najbolj priljubljenih športnih panogah. To bi omogočilo stalnejše oblike rekreacije in vadbe preko vsega leta. Komisija pa se zaveda, da bo pri tem glavni problem pomanjkanje športnih objektov — predvsem pokritih.

Rezultati Delamarisovih ekip in posameznikov

vlečenje vrvi 1. mesto (11 ekip)
namizni tenis 4. mesto (34 tek.).
Posamezno: Franetič 7. mesto, Krajnc 8, Ipavec 14. (60 tek.)

šah 7. mesto (16 ekip)
košarka 2. mesto (18 ekip)
mali nogomet 29. mesto (47 ekip)

odbojka 5. mesto (18 ekip)
streljanje 4. mesto (39 ekip)
Posamezno: Bubola 14. mesto, Pavlinič 16, Frančeskin 18, Homovec 45 (105 tek.)

kegljanje. Posamezno: Baričič 49. mesto, Baruca 59 (78 tek.)

balinanje 3. mesto (25 ekip)
Posamezno: Tripar 4. mesto, Volk 14 (32 tek.)

V skupnem seštevku točk ekip in posameznikov je prvo mesto zasedel TOMOS, ki mu sledijo MEHANOTNHNIKA, LUKA, PTT. Na 5. mesto se je uvrstila ekipa DELAMARISA. To je lepa uvrstitev med približno 80 delovnimi organizacijami na obali.

Na žalost nismo uspeli sestaviti ekip v kegljanju in rokometu, ker nekateri tekmovalci iz različnih vzrokov niso mogli tekmovali. Tudi v finalu tekmovanja v košarki, kjer smo imeli realne možnosti za zmago, je naša ekipa nastopila praktično s 4 igral-

ci in je šele v zaključku tekme izgubila v tremi točkami razlike. Treba je grajati tiste igralce, ki kljub obljubi niso prišli na tekmo.

Franc Kranjc

Ekipa za namizni tenis, ki je za sedla 4. mesto

RETORICNO VPRAŠANJE

našim strokovnjakom (ali »strokovnjakom«?): Zakaj na Tovarjniški 13 že približno dva meseca vsake toliko priteče iz vodovodnih cevi morska voda in zakaj vse pritožbe stanovalcev naletijo na gluha ušesa? S. Požar